საქართველო

მიიღება განცხადებები

სტრიქონი პეტიტი 1-ლ გვერდზე 4 მანეთი მე-4-ე გვერდზე—3 მანეთი. გარეშე ცნობები შეთანხმებით სტრიქონზე არა ნაკლებ 6 მან.
სამგლოვიარო განცხადება—120 მან. 30 სტრიქონის. ორი საათის შემდეგ სტამბაში 150 მან.

გაზეთის გამოწერა ერთი წლით 1000 მან. შეიძლება ნაწილ-ნაწილად გადახდა.
6 თვით 600 მ., 3 თვით 300 მან.
კონტორა ღია 9 ს.—3 ს. და საღ. 5—7 ს. უქმე-დღეებში კონტორა დაკეტილია.
კონტორის ტელეფ. 15—73.

წელიწადი მეექვსე — შაბათი. თებერვლის 21 1920 წ. № 39 — ფასი 4 მან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გულდამწყალი გაბზდელი ნათლია, ალევანი დავითის ასული საყვარელიძისა და ნათლიის შვილებ ნინა და პაშა სამსონის ასულნი საყვარელიძეები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ შაბათს 21 თებერვალს (ხ სტ.) გადახდილი იქნება ორმოცი დღე წირვა და პანაშვიდი ნაშვიდი ფიროვოთ დაკრძალული უყვარელესის

დიმიტრი ს ბოლნის ძე უფ ანის

(ქ. ზ ტაფინ) დავით და კონსტან ნეს ეკლესიაში.
2876 1—1

პინაპრი

მეხლლდ სამი დღით

ბინაბრის 19, 20, 21-ს

ბინაბრი

ბ ხველთა ოხოვნით!

!!ახალი ეკზენპლიარი!!

ოდეტა

(ქალი ბორბ ს ბილეგი)

გრიფინია ოდეტის როლში ულამაზესი **ფრანჩესკა ბერტინი.** მომხიბლავი თამაში გენიალურ მსახიობ ქალის ვ. **სარდუს** სახელგანთქმულ ნაწარმოებში. ბრაჩვეულებრივი სიმდიდრე დიდგვის, დიდძალი გარეგანი ეფექტები, რეგირც ბოწყინვალე დღესასწაულები, კარნავალის სცენები, ყვავილთა ბრძოლა ნიცცაში, დამაბრმავებელი სიმდიდრე ჩაცმულების და მოსართავების ყველაფერ მა ამან უბრუნველჰყო სურათი „ბორფის მიმღების ქალი“-ს დიდი სახელი.

რძალი თეოდოსია პეტრეს ასული, ძმის შვილ ბი: ლიზა ალექსანდრეს ასული, ალექ ანდრეს ძე, ლევან, ბოცო ლევანისძენი, თარხან ლევანის ძე მეულლით ქსენია კოსტანტინეს ასულით და ნინო ლევანის ასული ჯაჯულები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ რომ ძვირფასი მაზლის და ბიძის

გრიგოლ თარხოს ძე ჯაჯულის

გარდაცვალების მე 40 დღეს შაბათს 21 თებერვალს დილის 10 საათზე ქ. ოზურგეთში ეკ. დიის წმ. გიორგის ეკლესიაზე გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი
2875—1—1

ივანე ნიკოლოზის ძე და მარიამ ალექსის ასული ბეზერელი-კაპანი შვილებით და ძმებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ კვირას 22 თებერვალს გადახდილ იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი დაუვიწყარ პირველისა დისა და მულისა და დანაჩენთა მამიდის

კნ. ნატ ლია ნ ბოლოზ. ასულ გარაბაშვილის

სულის მოსახსენებლად. წირვის დასაწყისი 10 საათზე, პანაშვიდის 12 საათზე ავლაბრის წმ. მარინის ეკლესიაში.
2880 1—1

მარიამ ივანეს ასული ციციშვილისა, და ია ივანეს ასული გაბუნელიძისა, დავთ, კარპოსი, სოლომონ (სანო) ივანეს ძენი, ივანე დავითის ძე მეულლით ანნა ნიკოლოზის ასული თაქთაიშვილები გულდაწყვეტილი აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ მათი საყვარელი დისწულის ახალგაზრდა ათასეულის უფროსის

ივანე (ია) სოლომონის ძე უანგელოზის

ორშოკის ღლის წირვა და პანაშვიდი იქნება გარდახდილი დიდუბის ეკლესიაში. პანაშვიდი იქვე სასაფლაოზე. წირვა დაიწყება დილის ათ საათზე, პანაშვიდი წირვის შემდეგ.
2879 1—1

კვირას, 22 თებერვალს, ქალაქ ... ეკლესიაში დანიშნულია ღლის წირვა და პანაშვიდი

პროფესორის ოსეგ უფ ძ ს

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ: გულდაწყვარი მეუღლე ევგენია შვილებითურთ, სიდედრი ნინო ეგნატიძისა, ცოლისდები ნადეჟდა, ლ ბოვა, სოფიო და ალამარ, ცოლიმძა მიხეილ ეგაძე და ვილები: ილია ფერაძე, დეკანოზი გიორგი გამრეკელი და სერგი გიორგაძე შვილებითურთ
პანაშვიდის დასაწყისი 2 საათზ.
2877 1 1

გაგრაში უცაბედ გარდაცვალა

მიხეილ ნიკოლოზის ძე პარგარეთელი

რასაც გულითადის აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მეუღლე ბარბარე ალექსის ასული, შვილები — სოფიო მიხეილის ასული, ევგენი მიხეილის ძე და შვილი-შვილები ნინა და გოგია ქარგარეთელ ნ. პანაშვიდი მ ს ... ულის მოსახსენებლად გარდახდილი იქნება კვირას 22-ს ... თებერვალს 1 ნ. ს. ... ქვ. შვილის წმ. გიორგ. ეკლესიაში.
2881 2—1

ღრმად დამწუხრებული ნადეჟდა ბაგდასარის ასული ატერიანი შვილებით, ბაგდასარ გრიგოლის ძე და ელისაბედ ხაჭარას ასული ბერიევი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, ადრიეოდ დაკარგვას პირველნი ძვირფასი ქმრის და ძმის მეორენი სიძის ეკიმ

ნიკოლოზ ავეტის ძ ს ატენიანცი

გამოსვენება მოხდება კვირას, 22 თებერვალს დილის 10 საათზე მისეილის ეუჩა, სახლი № 114 თანდოვის ხვთის მშობლის საყდარში. პანაშვიდი ყოველ ღღე საღამოს 6 საათზე.
2873 1—1

ღრმად დამწუხრებული მშობლები: მათე და ანა, ძმები ვლადიმერი და სერგო და მინადორა, რძლები ხალომე და მარიამი და ძმისწულები კოსტანტინი აუწყებენ ნათესავთ და მეგობართ, რომ კვირას 22 თებერვალს გადახდილ იქნება ეკვესი თვის წირვა და პანაშვიდი უძვირფასესი და დაუვიწყარი სტუდენტი

აკაკი მათეს ძე პოსტავას

სულის მოსახსენებლად. წირვა და პანაშვიდი გადახდილი იქნება 1. ქუთაისში, პეტრე-პაველეს ეკლესიაში.
2874 2—1

სახელმწიფო თეატრი

ეგნატაშვილის ხელმძღვანელობით.

საქველივრო რეპერტუარი.

შაბათს, თებერვლის 21-ს

დილით	საღამოთი
გენზელ და გრეტელი	ოპერა მუშებისათვის **ძეთო და კოტე**

კვირას, თებერვლის 22-ს

დილით	საღამოთი
ჩერევიჩკი	ა. წუწუნავას წარმოდგენა **„აბესალომ და ეთერი“**

1-ლ მარტიდან ბინდლისში გ. მოვ. ... ულ ... ულ

გ ა ზ ე თ ი

„სასოფლო გაზეთი“

„სასოფლო გაზეთ“ იქნება შემდეგი განყოფილებანი:
საშინაო და საგარეო პოლიტიკა, მეგზლეობა და მევენახეობა, მესაქონლეობა, ვაჭრობა და მრეწველობა, კოოპერაცია, სახალხო განათლება, სახალხო მკურნალობა, სასოფლო ცხოვრება.
„სასოფლო გაზეთში“ მონაწილეობას იღებენ მცოდნე სპეციალისტები და გამოცდილი მკითხველნი.
რედაქცია თავის მკითხველებს მიაწვდის რჩევას და დარიგებას იურიდიულ, სამკურნალო და სამეურნეო საკითხებში.
გაზეთს რედაქტორობს **ნიკო კაიშაური.**
რედაქცია იმყოფება დამფუძნებელ კრების (სასახლის) ქუჩაზე № 5, გაზეთ „საქართველოს“ ბინაზე. გაზეთის ფასი თვიურად 8 მან.
თითო ნომერი 2 მან.
4 3 4

ქ ა რ თ ი უ ლ ი კ ლ უ ბ ი

კვირას თებერვლის 22-ს

ნინო ჩხეიძის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება:

ცინცნათელა

4 მოქ. ნ. შიუკაშვილის.
მონაწილეობენ: ნ. ჩხეიძე, ვ. ... ურიძე, ბ. გამრეკელი. ბ. ბ. მ. ქორელი, ბ. ... ელი, ... ელიძე, ... ძნელაძე, ... ელაძე, ... ლომბაშიძე და სხ.
პიესას დასდგამს **მ. ქორელი**
დასაწყ. 9 ს.
კლუბში შესვლა საზოგადო წესით
21—3—3

ქ ა რ თ უ ლ ი კ ლ უ ბ ი

შაბათს 21 თებერვალს

„ს ... ჯ ... ს ... ლ ... ბ ...“

კლუბის მამასახლისი **პ ი. ქავთარაძისა**

წარმოდგენილი იქნება:
1. **ვერა ხაიდუმლო**—ფარსი 1 მოქმედებიანი 2. **ბენ-ალის სიანსები**—შარჟი 3. **ალმასრულებელი ფურცელი**—ფარსი 1 მოქმედებიანი 4. **„ტანგო“** ს კონკურსი.
მონაწილეობენ: **კნ. ნ. ანდრონიკოვისა, ვიქტორეთისა, გალინა, გორნაია, ლეონოვა, შულმანი, კუსიკოვი, ლინევიჩი, ... ოვი, სეკარეინსკი, ხველოვი** და სხ.
კლუბში შესვლა საზოგადო წესით
დასაწყ. სრულ 8 ნახ. საათზე
საღ. ბოს გამგე **პ. ი. ქავთარაძე**
26—2—2

ბ ო ლ ი თ ხ ო ვ ე თ
ჩ ა ჩ ი ბ ა ი ს
პ ა ხ უ რ ი ღ ვ ი ნ ო

ფირმის მიერ მონაწილეობად მიწვეულები არიან **გორჯაანის** საუკეთესო მევენახეები.
2862 10 4

კვირას 22 თებერვალს ღ ლ ის 10 ს ა თ ზ ე

სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა კავშირის გამგეობა იწვევს ამავე უნივერსიტეტის

სტუდენტთა საერთო კრებას

განსახილველია შემდეგი საკითხები:
1. კავშირის გამგეობის მოქმედების წლიური ანგარიში. 2. სარევიზიო კომისიის მოხსენება 3. მიმდინარე საკითხები 4. კავშირის გამგეობის და სარევიზიო კომისიის არჩევნები.
2871—2—1

ქ ი მ ე რ ი ო ნ ი

ქართველ მწერალთა კლუბი

(რუსთაველის პრ., 21, ყოფ. „ანონა“)

დღეს, შაბათს, თებერვლის 21-ს

დიდი მასკარადი

თბილისის ყველა საბალეტო ძალთა მონაწილეობით.
არტისტების საზოგადოებაში
Bataie des fleurs
ქალები ნილგებში
დასაწყისი საღ. 10 ს.

საღილისა და საღამოს პროგრამის დროს გამოსვლა ცნობილ ციმბალისტ **მარიონეტკოსი.**

კიდევ ორი დღე თებერვლის 21-ს და 22-ს

მიხეილის

ა ლ ჰ რ ე

პლეხანოვის ქ. 91

ორი პიესა ერთად. თბილისში პირველად იდგმება მხოლოდ მოზრდილთათვის

1. **„როგორ აცდენენ ცოლებს“** მხიარული ფარსი. ბეჯრი პიკანტიური ადგილები.
2. **„პარიზის ნაძრალები.“**

უკრავს—სიმფონიური ორკესტრი.

ცირკი **„პ რ ი ს ტ ე ნ ს“**

ვერის დაღმართზე. ტელ. 5—62.
შაბათს, თებერვლის 21-ს 1920 წ.
გაიმართება დიდი წარმოდგენა
„ველოვრის შაბათი“

მონაწილეობენ: ევროპიელი, გამოჩენილი აკრობატი **მისტერ ბორტონი,** ქალების იმიტატორი ა. **მატოვი,** ცნობილი იუმორისტი, თბილისელი კინტო **ვ. მესტიევი.**
საერთაშორისო ფალავანების ჭიდაობის გაგრძელება. პრემიად—300,000 მან. ლეგენდარული გბილი 18 წლის „მაცისტის“ სახელით წოდებული **კოლია ქვარიანი**—ნეიზვესტნიხ წინააღმდეგ. **ბუკოვლოვი**—**ლოზინგი კალიშევიჩ**—**ეან დეკოლონი.**
წარმოდგენის დასაწყისი 8 ნახ. ს. ჭიდაობის დაწყ. ღამის 10 ნახ. ს.
გამგე. **იურიევი.** არბიტრი: **ვ. კვიატკოვსკი.**

მაძს მე ოანისიმის ძე

ბ ა ჟ ო ნ ი ა

აუწყებს თავის პატრონ ცმულ **კლიენტებს** და ნაცნობთ, რომ მის ბინაზედ (სასამართ. ქ., სახ. № 52, ზუსავალი არშაკუნის ქუჩაბანდით), ისევ დაიდგა მისი ძველი

ტელეფონი № 9—25

რომლითაც ის სარგებლობდა 9 წლის განმავლობაში.

განცხადებების მიღება

ყველა გაზეთებში და საკომისიო მონდობილობანი.
კონტორის („განათლება“) ტელეფონი წინანდელია 3—44.

ანტანტის მოვალეობა და ბათომი

ეს მესამედ დგება ჩვენს წინ ბათომის საკითხი. პირველად ბრესტ-ლიტოვსკის საზავო მოლაპარაკების დროს, მეორედ—ანტანტის გამარჯვების უმალვე და მესამედ ახლა. წარსულზედ ლაპარაკი დღეს ზედმეტია. თავი და თავი ისაა, რომ ბრძოლა სწორედ დღეს არ წავაგოთ. გასულმა ორმა წელიწადმა დიდი ცვლილება მოახდინა ბათომარტანის მცხოვრებთა აზროვნებაში: ისინი აღდგნენ მკვდრეთით, გამოფიზლა და აბოვნინა ღვიძლი სამშობლო, მათი ტრადიციის აკვანი და სულის ემბაზი. **საქართველო,** მაჰმადიან ქართველთა გრძნობა-გონებაში დღეს ხორცით და სისხლით მათთან შესხეულებული ცნებაა. დაწყვეტილი კავშირი გამთიელდა და დღეს ერთის სისხლით იწყება საქართველოსა და მაჰმადიან ქართველის სხეული და ერთი სიტყვა და აზრი იელვებს მათს ტვინში. ამავე დროს თვით დედა-სამშობლოში გაიზარდა შეგნება, მოვალეობა და აქტიური მისწრაფება სამაჰმადიანო საქართველოსადმი.

აი ასეთ მომენტში ბათომი ხელახლავ დადგა თავისი წარმტაცი შვენიერებით ჩვენს წინაშე. იგია ჩვენი მიმდინარე პოლიტიკის აქტიური მოქმედების საგანი და მიზანი. ეს ცოტაა! ბათომი დღეს ჩვენი ყოფნა-არყოფნის, ჩვენი ეროვნული მომავლის, ჩვენი მშვიდობიანი და უშიშარი განვითარების საკითხია. ბათომშია ჩაწნული საქართველოს ეროვნული ღირსება და მისი განვითარების ნამდვილი წინდი. დღეს სრულის შეგნებით ბათომისკენ წამოვიდა საქართველოს მთელი გონებრივი და ნივთიერი ენერგია, მისი იდეალის ფრენა და პრაკტიკიზმის ძალა,—მთელი მისი ტრადიცია.

ბათომის საკითხი—მთელი საქართველოს საკითხია.

და ეს მესამეთ დასმული ბათომის საკითხი საბოლოოდ და აბსოლუტურად ჩვენს სასარგებლოდ უნდა გადაიჭრას.

საკითხის სხვაგვარი გადაჭრა ყოველ ქართველის გულში აღმოაცენებს შურისძიების დაუშკნობელ ხვს, რომლის ნაყოფით ჟამთა დასრულებამდე თავს გამოაკვეს ქართველთა მოდგმა. და პირველ მოხერხებულ დროს დამოუკიდებელი საქართველო ძლიერად ფეხს დაიჭერს ამიერ კავკასიის წონასწორობა—დარღვეულ მდგომარეობას და წამოაყირავებს მას. ეს იქნება იარაღთა შებმა, ომი და სისხლის ღვრა. ეს იქნება აუცილებელი. ვინაიდან ცო-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დღეს:

ქ. გორში დიდი მიწის ძვრა ყოფ. დაინგრა სახლები. ადამიანთა მსხვერპლი დიდია. მიწის ძვრამ დიდად დააზარალა ხიდისთავი და მის ახლო მდებარე სოფლები.

ვიტებსკში გაიხსნება კომუნისტური უნივერსიტეტი.

გერმანიას უფლება მიეცა 19 ივლისამდის იარაღქვეშ იყოლიოს 200,000 ჯარის კაცი.

ვაშინგტონიდან იუწყებიან: საზავო ხელშეკრულობა ხელახლად სენატშია. რატიფიკაციის იმედი ეხლა უფროა.

წერილები:

მეთაური—ანტანტას მოვალეობა და ბათომი

გორის ტრაგედია.

ცხალ ორგანიზმს, როგორიცაა საქართველო, რომელიც ზრდა-განვითარებას ადგია, არ შეუძლია დასთმოს თვით თავისი სიცოცხლე უბრძოლველად, უომრად. აშკარაა, ბათომის გულისთვის ამ პირობებში ატეხილი ომი ამიერ-კავკასიით არ შემოიფარგლება. დიდი სახელმწიფოების კომპეტიცია და მადა მებრძოლ მხარეთ თავ-თავის დამხმარეს გამოუძებნის და ეს სრულიად საკმარისი იქნება, რათა წონასწორობას მოკლებული დიდი სახელმწიფონიც კვლავ დაიძრან ადგილიდან და დიდის მაშტაბით გაჩაღდეს ახალი სისხლის ღვრა. რაც გინდ ეკუთხედ იყოს მოსული დღევანდელი ევროპა ომის საშინელებით, სარაეევოს ყუმბარა ისევ ძალაში რჩება. იგი მაინც დარაჯობს ხალხის გულის სტიქიონს.

მაგრამ დღეს, ვინ რას მოიგებს, რომ ჩვენს სამკვიდრებელში შემოგვიცილონ. საქართველოსთვის სირთულის ხელოვნური შექმნა და მისი ომში ჩათრევა, ხელსაყრელია მხოლოდ მსოფლიო ანარქიის მოცოცულებისათვის. რუსული ბოლშევიზმი და მისი ახალი სასძლო ოსმალეთის პანისლამიზმი, ომში პოებენ საკვებ მასალას, და თუ საქართველოს ერთადერთი ციტადელი სამოქალაქო სიმშვიდისა, და ერთადერთი შტაკეტი შარიერი რუსეთის ანარქიის წინააღმდეგ, ამ უკანასკნელის ტალღას ძოგეცა, მაშინ მშვიდობით სპარსეთ-ავღან ინდოეთო, მშვიდობით მთელო აზიავ! ბოლშევიზმის ტალღები ყველა ამათ გადაეხსნება და ყველას დაფარავს! მაშინ ნახავთ თვით ევროპის სეირსაც...

დღეს ისეთია საერთაშორისო მდგომარეობა, რომ სულ ცოტაა საკმარისი მსოფლიო ანარქიის გამოსაწვევად. და იქნებ ამ ანარქიის ასარიდებლად მთელი ევროპის წესრიგის კულტურას იმდენი მნიშვნელობა არ ჰქონდეს, რამდენიც აქვს თვისი მდებარეობის პატარა საქართველოს ამ წესიერების ამაყ კუნძულს გარშემოვლებული ანარქიის ოკეანეში.

ევროპის ინტერესი მოითხოვს, რომ საქართველოს კარგათ მოუარონ და ხელი შეუწყონ მის განმტკიცებას, ფრთხილად მოეცქცნენ ყველა მის კანონიერ უფლებას...

ამ მდგომარეობაში ჩვენთვის გაუგებარი რჩება ბათომის ოლქიდან ინგლისის ერთბაშად ამბარგება, ისე რომ არც ინგლისს და არც ანტანტს სახელდადებით არ დაუსახელებია ბათომის კანონიერი მემკვიდრე! დღევანდელს პირობაში ბათომის ოლქის დატოვება თავისუფალ მოედნათ ბევრი მადა-ღმერთული მტაცებლის სამაცდუროთ ჩვენ მიგვაჩნია მსოფლიო წესიერების ღალატად ტ. კულტურისა ტ. უფლების არსად მიჩნევად.

თუ ეს საზარალოა ჩვენთვის და ბევრ მსხვერპლსაც გვაგალებინებს, ეს უხიფათოთ არც ევროპისათვის ჩაივლის... განუზომელი იქნება შედეგი, საქართველოში ამ ნიადაგზე ბოლშევიზმის გადმოსვლის შესაძლობისა. ამას კარგად უნდა ჩაუკვირდეს საერთოდ ანტანტი და კერძოდ ინგლისი, რომელიც დაინტერესებულია სპარსეთ-ავღან-ინდოეთის სიწყნარით. ბათომიდან ანტანტის წვერის—ინგლისის—გასვლას უნდა უძღოდეს ანტანტისაგე დირეკტივა, რომ ბათომი და ბათომის ოლქი საქართველომ დაიპროს, რადგან იგი ოლქი, სახელმწიფო კუთვნილების ყველა ნიშნის მიხედვით, საქართველოა. მხოლოდ ამგვარ დირეკტივაშია საწინდარი საქართველოს გამაგრების, ამიერ-კავკასიის წესიერების და ბოლშევიკური ტალღის შეკავებისა სპარსეთ-ავღან-ინდოეთისკენ.

ასეთია მოვალეობა ანტანტისა წესიერებისა და უფლების წინაშე...

ან ბოლშევიზმი, ან წესიერება, ან უფლება, ან ძალმომრეობა საკითხი ასე დგას.

თვით არჩევანი ანტანტს ეკუთვნის.

გორის ტრაგედია

გულ შემზარავი ამბავი მოვიდა გორიდან: მიწის ძვრამ დაანგრია სახლები და მრავალი ადამიანი იმსხვერპლა, დაზარალებულია ახლო-მახლო სოფლებიც. ხალხი, რომელიც საოცარ გაჭირებას განიცდის ახალ უბედურებაში ჩავარდა: ის ცნობები, რომელიც რედაქციამ ჯერ ჯერობით მიიღო, გვატყობინებენ დიდ ზარალს, როგორც ცოცხალი, ისე მატერიალური ძალის რაც ჩვენგან დაუყონებლივ დახმარებას ითხოვს.

თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ომის მიერ ოღებულ მსხვერპლს მესხინის ასეთივე მაგალითის შემდეგ, არ დატრიალებულა ასეთი უბედურება.

მესხინის ტრაღედიამ მაშინ, საერთაშორისო მწუხარება გამოიწვია და მთელს კაცობრიობაში ჰპოვა გამოძახილი, რის გამოც შესაძლებელი შეიქნა, როგორც ქალაქის რესტავრაცია, ისე დაზარალებულთა დახმარება.

გორის ტრაღედიამ ახლვე უნდა გააერთიანოს დღეს მთელი საქართველო და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ საქართველოს გარეთაც იპოვის იგი რეზონანს დახმარების კეთილშობილებისათვის.

ეს არ არის მარტო გორის მწუხარეხა ეს უბედურებაა მთელ საქართველოსთვის:

განა ადვილია ახლად ამსდგარ პატარა სახელმწიფოსთვის ესოდენი მსხვერპლის და ისეთი მნიშვნელოვანი ქალაქის დანგრევა, როგორც გორია, რომელიც თავის გულში იყრის ქართლის მთელს მხარეს!

ყველანი, დიდი და პატარა დღეს გორის დასახმარებლად უნდა ადგეს დგეთ! უბედურებამ გააერთიანოს ყველა ამ დახმარებაში!

შვეიცია სესხს აძლევს საქართველოს

შვეიციის მისიას კონსტანტინოპოლში ცნობები მიუღია, რომ შვეიცია მზადაა საქართველოს მისცეს საკმაო სესხი თუ საქართველო ინიციატივას გამოუჩენს.

ფარის ბექის სიგელი

საგარეო საქმეთა მინისისტრს ბ-ნ ევგ. გეგეჭკორს დიპლომატიურ წარმომადგენელმა ადერბაიჯანისა საქართველოში ფარის ბექ ვეჭილოვმა გადასცა რწმუნების ხიგილი.

მიწის ძვრა საქართველოში

20 თებერვალს, დილის 8 ს და 5 წუთზე თბილისში ძლიერად მიწა იძვრა. ედა-მიწის რყევა რამოდენიმეჯერ განმეორდა.

ობსერვატორიაში.

თბილისის ობსერვატორიამ მიწის ძვრის შესახებ შემდეგი ცნობა მოგვაწოდა: მიწის-ძვრის დროს სეისმოგრაფები გადმოღებული იყო დასაწყენდად და ამიტომ დაწვრილებითი ცნობების მოწოდება არ შეგვიძლიან.

მიწა იძრა სამოქალაქო საათით ნაშუალამევის 2 საათ. და 55 წუთზე სეისმოგრაფიული საათით 2 საათ. 1 წამსა და 16 წუთზე.

მიწის-ძვრის დროს სეისმოგრაფის საათის ისარი დადგა. მიწის ძვრის მიმართულება იყო დასავლეთ-აღმოსავლეთით მიწის ძვრის დროს ორი დაკვრა იყო. პირველი სუსტი და შეორე კი გაცილებით ძლიერი. ძვრის ძალა ჩვენის აზრით 6 7 (ბალს) ნიშნამდე აღწევდა.

უბედურება გორში

დილის ხუთ საათზე შინაგან საქმეთა სამინისტრომ პირდაპირი მავთულით მიიღო ცნობა გორიდან, რომ: გორსა და მის ახლო მახლო სოფლებს თავს დაატყდა დიდი უბედურება. დღეს, თებერვლის ოცს, დიდის სამ საათზე მოხდა ძლიერი მიწის ძვრა.

ქალაქ გორში დანგრეულა მრავალი შენობა. დაზიანებულია რკინის გზის შენობები. განსაკუთრებით დაზარალდა სოფ. ხიდისთავი სადაც ბევრი სახლია დანგრეული.

ზარალი და ადამიანთა მსხვერპლის რაოდენობა ჯერ-ჯერობით გამორკვეული არ არის.

თბილისიდან დაუყოვნებლივ გაემგზავრა შინაგან საქმეთა ნინისტრის ამხ.პ. ჭიჭინაძე, რკინის გზის უფროსი, სამედიცინო პერსონალი, ინჟენერები და მრავალი მუშა.

ქალაქთა კავშირის მთავარმა კომიტეტმა გაიგო რა, რომ გორში დიდი მიწის ძვრა მოხდა, დაუყონებლივ გამოიწვია პირდაპირ მავთულით გამ-

კორესპონდენტი, რომელმაც ჯერ მხოლოდ შემდეგი რადიო გრამა გადმოგვცა:

„გორში საზარელი ტრაღედია დატრიალდა: დანგრეულია 30 სახლამდე, დაზიანებულია რკინის გზის სადგური. ასეთივე ნგრევა მოხდა, ახლო ხიდისთავში უფლის ციხე, სურამში და სხვაგან. უფლის ციხე დანგრეულია. გორში მსხვერპლის რაოდენობა ჯერ გამორკვეული არ არის, მაგრამ ნაკლებია ვიდრე სოფლებში. ტაწვრილებით გაცნობებთ.

მიწის ძვრის ისტორიული მაგალითები

მიწის ძვრა ერთი უბედურ მოვლეთაგანია კაცობრ. ცხოვრებაში, რადგან მას თანა სდევს მოულონელობა და ძალა რომელიც სულ მცირე ხანში ჭრეპავს ყველაფერს. ასე მაგ. 1755 ლისსაბონის მიწის ძვრამ რომელიც სულ 5 წ. გაგრძელდა იმსხვერპლა 6000 კაცი; მიწის ძვრის დროს. სირიასა და მცირე აზიაში დაიღუპ (536 წ.) 120000 კაცი; კალაბრიაში (1783 წ.) 3000 კ. ბრამაპუტრის შესართავთან 300000 ჩაიტანა ცოცხლად სამარეში. საშინელი მიწის ძვრა იამაზე (1692 წ.) გაგრძელდა 3 წამის. სალვადორში 10 წამი, ჯარაკასში (ვენესუელა)—5-6 წამი და სხ, მიწის ძვრის მიერ დაზიანებული ადგილები ხშირად ვრცელია. მაგ. ლისსაბონის მიწის ძვრა გაგრძელდა 700000 გოგრ. მილლზე ($^1/_{10}$ მიწის ზედაპირის) ჩილის მიწის ძვრა (1822 წ.) მოედო 400000 გეოგრ. მილლს (ეჯი) სრული გამორკვევა მიწის ძვრის სივრცისა შეიძლება გავიგოთ სეისმოკოპიურ ინსტრუმენტებით.

მიწის ძვრით ხშირად დაზარალებულა: გერმანია, ევროპიული რუსეთი, ციმბირი, საფრანგეთი, ინგლისი, სკანდინავია, ბრაზილია, აფრიკა, საქარის უდაბნოს სამხრეთით.

უფრო კი: ხმელთა შუა ზღვის ნაპირები, ჩრდილო აფრიკა, პირინეის ნახევარ-კუნძული, იტალია, ბალკანეთი, მცირე-აზია სპარსეთი, კავკასია და სამხრეთი ამერიკა. არის ადგილები რომლებსაც მიწის ძვრა სულაც არ შეჰხებია ეგრედ-წოდებული „ხიდები“ და „კუნძულები“ სამხრეთ ამერიკაში არის ადგილები სადაც მიწის ძვრა რამდენჯერმე განმეორებულა. მაგ. ქ. ლიგა 1586 წ. დაირღვა 11-ჯერ. ქ. ვერნიც რამდენჯერმე 1850 წ. 1857 წ. 4620 ჯერ. შვეიცარიაში წელიწადში ინძრევა 100 ჯერ. იაპონიაში საშუალოდ ორ დღეში ერთხელ. კალაბრიაში ერთ წელიწადს 950 ჯერ იძრა მიწა. ვერნის გაგრძელდა (1887 წ.) 3 წელიწადს. ფოკიდასა და საბერძნეთში იყო მაგარი რღვევა 860000 ჯერ. ისტორიულ მიწის ძვრამ გაანადგურა 1910 წ. იტალიის ქ. მესსინა. ამიერ-კავკასიაში ყველას კარგად ახსომს ამ 15 წლის წინედ საშინელი მიწის ძვრა ქ. შემახაში ბუნების ამ საშიშარ მოვლენამ ახლა მონახა ქართლი. გორი და მისი მიდამონ.

მიწის ძვრის მაგალითები საქართველოში

მიწის ძვრის მაგალითებს მრავალად იხსენიებენ ჩვენი ისტორიული წყაროები: უსახელო ქრონიკები, „ჰარიზის ქრონიკა“ „ქართლის ცხოვრება“, ვახუშტი ბატონიშვილი დაგით ბატონიშვილი და მრ. სხ.

მოგვყავს აქ რამდენიმე ამონაწერი, რამდენადაც დრო და წყაროთა უქონლობა გვაძლევდა შეძლებას.

„ქართლის ცხოვრების“ სიტყვით არაბთა შემოსევას (VII საუკ.) ზედ დაერთო მიწის ძვრაც.

„1138 წ. ქ. განძა (განჯა) დაინგრა და მრავალი მცხოვრები დაიღუპა. (იბნ ალასირი, დეფრემერი, 489 49 ა.) ვარდანის სიტყვით ეს მიწის ძვრა მოხდა 1139 წ. (იხ. ქართ. ერის ისტორია ივ. ჯავახიშვილისა გვ. 162)

1088—1089 წ. (ქ-ვები 1,233 და ც—ა მფ—სა დთ—სი+518—514, გვ. 286—287) „უფალმან. შესძრა ქვეყანა საფუძველითურთ ესეოდგნ სასტიკად, ვიდრემდის მთანი მაღალნი და კლდენი მყარნი სახედ მტვერისა დაიგალნეს, ქალაქნი და სოფელნი დაირღუნეს და იქმნეს საფლავ მას შინა მკვდრთა, რომელთა თანა თმოგვიცა დაიქცა და დაიპყრა ქვეშე ქალაქი ნინია ცოლითურო (იხ. „ქართველი ერის ისტ.“ ივ. ჯავახიშვილისა გვ. 465.).

1283 წ. საქართველოში მოხდა დიდი მიწისძვრა. ძვრა დაიწყო ვნების კვირას, გაგრძელდა დიდ ხუთშაბათს, წითელ პარასკევს, შაბათს და საშინლად იჩინა თავი ზედ აღდგომა დღეს.

მატიანეს სიტყვით მაშინ მრავალი მონასტერი, ეკლესია, ციხე და ქალაქებში დაირღვა. მრავალ ალაგას ნავთი გამოჩნდა. დაირღვა აწყურის ტაძარი და გადარჩა მხოლოდ ყ-დ ღვთისშობლის (ასწაულთმომქმედი ხატი. ამავე დროს დაირღვა მცხეთის კათოლიკე ეკლესია—სვეტიცხოველი „საფუძველითურთ“ რომელიც ვახუშტი ბატონიშვილის სიტყვით „შემდგომად ძვრით დარღვეული აღაშენა 71 მეფემან გიორგი (იხ. ვახუშტის გეოგრაფია ტ. 2. ქართლი. გვ. 103.)

უცნობ ქართველ ქრონიკაში მოხსენებულია მიწის ძვრა იმ დროს. როცა საქართველოს შაჰ-თამაზი შემოესია.

ერთ ქართულ ლეგენდის გადმოცემით კახეთში მოხდა დიდი მიწის ძვრა, რომელმაც საფუძვლით დააქცია ალავერდის წმ. გიორგის ტაძარი, სწორედ იმ საღამოთი და იმ საათს. რა დროსაც ერანში შაჰ—აბაზი დაიბადა.

„ჩღა—ფთ (2732—409) თავრიზის რომელიმე ადგილი ჩაძვრა საშინელი ძვრისაგან აპრილის ივ. (იხ. მას. საქ. ისტორიისთვის, გვ. 36.)

1756 წ. მიწის ძვრამ დაარღვია ალავერდის ტაძარი. მატიანეს სიტყვით გუმბათის ჩამოვარდნის ხმა თელავი გაიგო თეიმურაზ მე-II-ის მეუღლე თამარმა (ვახტანგ მეექვსის ასული).

1811 მოსხდარ დიდმა მიწის ძვრამ

იტალიელებთან

(ინტერვიუ „საქართველოსთვის“)

როგორც ჩვენს მკითხველებს უკვე მოეხსენებათ, ამ ჟამად თბილისში იმყოფება, იტალიის საგანგებო სამეფო ეკონომიური მისსია, რომლის მთავარი მიზანია მჭიდრო ეკონომიური კავშირი დაამყაროს საქართველოსა და იტალიის შორის.

სახელმწიფოთა შორის ძველადვე მეგობრული განწყობილება და მჭიდრო კულტურული და ეკონომიური ურთიერთობა არსებობდა, ხოლო თანამედროვე იტალია, სხვა სახელმწიფოთა შორის ერთი იმათგანი იყო, ვინც განსაკუთრებული გულის ყურით მოეკიდა საქართველოს საკითხს და დაინტერესდა მის საშინაო საეკონომიო და საგარეო მდგომარეობით.

იტალიის ყურადღებამ და მის მიერ ჩვენი მდგომარეობის ჯეროვანმა დაფასებამ, განსაკუთრებული სიმპატია აღძრეს ქართველ ერში ამ სახელმწიფოსადმი და საქართველოს მთავრობამ საგანგებო მისსიაც კი წარგზავნა იტალიის სამეფო მთავრობის წინაშე. როგორც ჩვენი მისიის ცნობები, ისე იტალიის გაზეთები გვატყობინებდენ, რომ როგორც მთავრობა, ისე საზოგადოებრივი წრეები განსაკუთრებული გრძნობით შეხვდენ ჩვენს წარმომადგენლებს და იტალიის პრესსამ თბილი სურვილებით გამსჭვალული წერილები უძღვნა საქართველოს, და საჭიროთ დაინახეს უფრო ახლო გაცნობა და დაახლოება ახალ სახელმწიფოსთან.

მისსიის ჩამოსვლის მიზანი.

იმ მისსიის მიზანი, რომელიც ეხლა ხან გვეწვია, იტალიის მინისტრთა თავმჯდომარის საგანგებო დავალებით—თვით მისსიის თავმჯდომარის სენატორ კონტის სიტყვით—მდგომარეობს იმაში, რომ დეტალურად შეისწავლოს საქართველოს მდგომარეობა, და მჭიდრო ეკონომიური კავშირი დაამყაროს ჩვენსა და იტალიას შორის.

მისსიის შემადგენლობა.

გუშინ ჩვენი თანამშრომელი მიღებულ იქმნა მისსიის თავმჯდომარის სენატორ კონტის მიერ და ხანგრძლივი საუბარი ჰქონდა მასთან.

სენატორი შუა ხნის კაცია, მეტად მიმზიდველი და ენერგიული სახე; ცოცხალი, და მარდი თვალები, სახავენ ტიპიურ იტალიელს. იგი ომის დასრულების დროის კაბინეტის ყოფილი წევრია ომის ლიკვიდაციის მინისტრის პორთფელით, ხოლო დღეს კი სათავეში უდგია თეთრი ნახშირის დიდ საელექტრონო წარმოებას. ჩვენ საუბარში, რომელიც თითქმის ერთს საათს გრძელდებოდა მონაწილეობას იღებდენ სხვა წევრებიც მისსიისა, რომელიც სპეციალისტების იშვიათის შერჩევით არის შედგენილი. სენატორ კონტის მისსია, თუმცა წმინდა საეკონომო ხასიათისაა, მაგრამ მისსიასთან იმყოფება იტალიის საგარეო საქმეთა საგანგებო რწმუნებული ბ-ნი ჯიოვანე რეხანი მაიონი, რომლის მიზანია პოლიტიკური ურთიერთობის განმტკიცება იტალიასა და საქართველოს შორის. თვით მისსიაში იმყოფებიან: გენერალი ფალტრო და თავადი პინიატელი სპეციალისტები ტრანსპორტის საქმეებში, პროფესორი ნო-ვარეზე. სპეციალისტი სამთო მადნო საქმეების, თავისი ხელქვეითებით, ბ-ნი მერკანტი—სპეც. სარკინისგზო საქმეების, ბ-ნი ოტინი—წარმომადგენელი დიდი სამრეწველო ბანკისა, სპეციალისტები სასოფლო მეურნეობის, სატყეო, სავაჭრო, სამრეწველო და საბანკო საქმეებში.

მისსიასთან იმყოფებიან აგრეთვე იტალიის პრესსის წარმომადგენლები, რომელთა შორის ბ-ნი ლუიჯი ბარძინი, ერთი რედაქტორთაგანია მილანის გავლენიანი გაზეთის „კურიერ დე-ლასერა“-სი და ბ-ნი პიეტრო ნენნი—გაზეთ „სეკალოს“ ცნობილი ფელეტონისტი.

პოლიტიკური დახმარება.

იტალიის პოლიტიკური დახმარება საქართველოსთვის უსათუოთ საყურადღებო უნდა იყოს—ამბობს ბ-ნი მაიონი—იტალიის პრესსამ და ჩვენმა წარმომადგენლობამ პარიზში ბევრი იმუშავა მისთვის რომ კონფერენციას ეცნო საქართველოს დამოუკიდებლობა. იტალია იყო პირველი სახელმწიფო, რომელმაც იცნო de facto საქართველოს მთავრობა, თვით კონფერენციამდე და უმაღლეს საბჭოში, მან მხოლოდ დაადასტურა თავისი დადგენილება; უმაღლეს საბჭოს დადგენილების ფორმულას კი, ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობის ცნობის შესახებ ჩვენ ვსთვლით როგორც საბოლოო გარდაწყვეტილებას ამ სახელმწიფოთა შესახებ. და თუ ამ ფორმულას ჯერ კიდევ არ მიეცა იურიდიული განსახიერება, ეს მისთვის, რომ განსახილველია ბევრი დეტალები—როგორც საზღვრების და სხვა ასეთი, რომელიც დროს ითხოვს და ამის გარდა დაკავშირებულია ოსმალეთის საკითხთანაც, რომელიც ეხლა ხან ჩადგა ანტანტის წარმომადგენელთა განხილვის რიგში.

რომ იტალიას თქვენი დამოუკიდებლობის საკითხი სამოლოოთ მიაჩნია, ეს იქიდანაც სჩანს, რომ პარლამენტმა მიანდო კიდეც მთავრობას გაბმა თქვენ თან დიპლომატიური ურთიერთობა და დანიშნოს თქვენს წინაშე თავისი წარმომადგენელი.

ეკონომიური და ფინანსიური დახმარება

იტალია გულწრფელად მოწადინებულია, რომ დაგეხმაროთ რითაც შეუძლია, რომ თქვენ შესძლოთ გამოხვიდეთ დღევანდელ მძიმე ეკონომიური კრიზისიდან—ასრულებს ბ-ნ მაიონი სიტყვას სენატორი კონტი დღეს-არამც თუ თქვენში, მთელს ევროპაში დიდი საწარმოო კრიზისია, ომთან დაკავშირებული მიზეზების გამო; ეს კრიზისი განსაკუთრებით მწვავეა საქართველოსთვის, რადგან რუსეთი თავის ბატონობის დროს მეტად მცირე ყურადღებას აქცევდა ვაჭრობა-მრეწველობის აყვავებას განაპირა მხარეებში ტ. ცენტრიდან გაწვდიდათ დამზადებულ საქონელს. იტალიას შეუძლიან ამ მხრივ ეფექტიანი დახმარება აღმოგიჩინოთ მით, რომ მოგაწოდოთ მანქანები და სხვა საწარმოო იარაღები, საკუთარი მრეწველობის აღორძინებისათვის, რაც უმთავრესი მიზანი უნდა იყოს თქვენთვის დღეს. —ამ თავითვე ჩვენ გვსურს მოგაწოდოთ სარკინის-გზო მასალები: ვაგონები, ორთქლმავლები და ყველაფერი ის, რაც ხელს შეუწყობს სატრანსპორტო საშუალებათა გაძლიერებას. ამავე დროს ჩვენ ვაწყობთ მუდმივ რეისებს ფოთი-ტორენტო, რაც საშუალებას მოგვცემს ჩვენი ურთიერთობის გასმტკიცებისათვის.

— რასაკვირველია ყველაფერი ეს დამყარებული იქნება საქონლის გაცვლა გამოცვლის პრინციპებზედ—თქვენ გაქვთ ისეთი ნედლი მასალა, რომელიც დღეს ჩვენ გვაინტერესებს: ხეტყე, შავი ქვა, აბრეშუმის ჰარკი, თამბაქო და სხვა, რომლის ნაცვლად თქვენ მიიღებთ ჩვენს მანქანებს და დამუშავებულ საქონელს; მაგრამ თქვენთვის, რასაკვირველია საქონლის მარტო გაცვლა-გამოცვლა ხელ საყრელი არ იქნებოდა: საქართველოსთვის საჭიროა საკუთარი წარმოებათა გაჩაღება და სწორედ ამ მიზნით წამოვიდნენ ჩვენს მისსიასთან ერთად სპეციალისტები, რომელთაც უნდა შეაგროვონ ყველა ცნობები, თუ რა ქარხნების მოწყობაა საჭირო ამ თავითვე.

პური.

უცნაური იქნებოდა, რომ ჩვენი საუბარი არ შეხებოდა პურის საკითხს—ეს საკითხი ხომ თვითვე იბადება უცხო სახელმწიფოთა ყველ წარმომადგენელთა საუბრის დროს.

— ის მცირეოდენი ნაწილი ფქვილისა, 30,000 ფუთი რომელიც ჩვენმა მისიამ, საკუთარ გემით წამოიღო თქვენთვის სახვლდახელოდ, რასაკვირველია დიდ დახმარებას ვერ აღმოგიჩენსთ, მაგრამ თვით ის ფაქტი, რომ იტალიამ, რომელიც თვითაც ლარიბია ამ მხრით, დაგითმოთ თავის სათადარიგო ფონდიდან, მაინც მოწმობს ჩვენს გულწრფელ სურვილებს თქვენდამი.

დღეს ამ ძვირფას საქონელს არავინ არ უშვებს თავის საზღვრებიდან—დაუმატა ერთმა მოსაუბრემ.

ამის გარდა, განაცხადა სენატორმა კონტმა, იტალიამ მიიღო ზომები, რომ საქართველოთვის დათმობილი იქნეს ფქვილის 20,000 ტონი, რაც შეადგენს 1,200,000 ფუთს.

ქვა ნახშირი და ნავთი.

საქართველოს აქვს ქვანახშირი, რაც დიდ საჭიროებას შეადგენს დღეს იტალიისათვის—მთელი იტალია, უკანასკნელ დრომდე მხოლოდ ნახშირით თბებოდა, რახაც ჩვენ ინგლისიდან ვიღებდით, მაგრამ რადგან დღეს თვით ინგლისმაც ნახშირის საშინელი კრიზისი იგრძნო, ჩვენ იძულებული შევიქენით გადავსულიყავით ნავთზედ და ამიტომ გასაგებია ის ინტერესი, რომელსაც წარმოადგენს ჩვენთვის თქვენი ტყიბულ—ტყვარჩელის ნახშირის და აზერბაიჯანის ბაქოს ნავთის ბაზარი.

შეუძლია თუ არა იტალიას დახმარება აღმოუჩინოს საქართველოს ტონაჟით?

იტალიისთვის დღეს დღეებით ეს ძნელი იქნება—გვიპასუხა ბ-მა სენატორმა საზღვაო ტრანსპორტის საშუალებათა სიმცირეს ჩვენ თვით განვიცდით, მაგრამ ერთი წლის განმავლობაში, იტალიას შეუძლია აგოს თქვენთვის გემები.

ბათომის საკითხი.

საუბარი შეეხო სხვათა შორის ბათუმის საკითხსაც:

— როგორ უყურებთ თქვენ ჩვენს მოთხოვნილებათ ბათომზედ.

— ისეთივე მწვავე უნდა იყოს თქვენთვის, როგორც ჩვენთვის ფიქრეს საკითხია. იტალია მზათ არის ყოველ მხრივ დაგეხმაროსთ თქვენ ამ საკითხში, რადგან ამ საკითხში თქვენს მხარეზეა სამართლიანობის ყველა პირობები.

ფ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მრავალი ისტორიული ძეგლი მოსპო საქართველოში. სხვათა შორის ამ მიწის ძვრას შეეწირა ნინო წმინდის უძველესი (V საუკ.) საკათედრო ტაძარი რომელიც გარეთ-კახეთში მდებარეობს თბილისიდან 45 ვერსის მანძილზე.

„წელსა 1819, იანვარსა 17, იყო თბილისს ძვრა, რომელ არაოდეს ყამს ყოფილა. და იყო ძვრა ესე განგრძელებულ ჟამ რაოდენიმე და გრგვინამდა დედა მიწა სრულიად ძვრისაგან. და დაიქცა მრავალი შენობაცა თბილისს.

(იხ. მასალები საქართ. ისტორიისთვის შეერ. ბატონიშ. დავით გიორგის და მისი ძმებისა. გვ. 139.)

გ. ლეო—ძე.

მიწის-ძვრის განმეორება.

გუშინ ნაშუადღევის 2 საათზედ და 27 წუთზედ, დაახლოებით იმავე დროს, როგორც დილით 12 საათის შემდეგ თბილისში, გამეორებით იძვრა დედა მიწა. მიწა უფრო საგრძნობლად იძვრა, ვიდრე დილით: ობსერვატორიის ცნობით, დილით მიწის ძვრამ მიაღწია 5—7 (ბალს) ნიშანს, ხოლო ნაშუადღევის კი, 7—8 (ბალს) ნიშანს—ესეთი სიძლიერე იშვიათ მაგალითებთა შორის იხსენება.

განმეორდება თუ არა კიდევ მიწის ძვრა, ობსერვატორია კატეგორიულ აზრს ვერ იძლევა. თუმც მისი ცნობით, ასეთი მიწის ძვრანი ხშირად მეორდებიან და გუშინ საღამოსათვის, ან დილის სამი საათისათვის, თბილისში ისევ მოელოდენ დედამიწის დაძვრას.

სხვა ადგილებიდან ახალი მიწის ძვრის შესახებ გაზეთის გამოსვლამდე ცნობები არ მოსულა.

გორის განადგურება

უკანასკნელ ჟამს რედაქციამ მიიღო ცნობა, რომ მიწის ძვრის განმეორებით, გუშინ ნაშუადღევის ხუთ ზე, გორი სავსებით განადგურდა. აუარებელი მსხვერპლია.

—

6 საათისათვის დაინიშნა მთავრობის სასწრაფო სხდომა

უცხოეთი

რუსეთი

ბლოკადის მოხსნის გამო.

(„საქართვ." თარგმანი „ტაიმსი"-დან).

საბჭოთა რუსეთიდან ბლოკადის მოხსნის გადაწყვეტილებამ მთლად შეარყია ბოლშევიზმის მთავარი დასაყრდნობელი.

საბჭოთა მთავრობა სოციალიზმის გაუმარჯვებლობას სურსათის ნაკლულოვანებას, სამ წათ-მოქმედო იარაღის და მასალის უქონლობას მოკავშირეთა ბლოკადით ხსნიდა.

რუსეთის ასეთი აუტანელი მდგომარეობა სრულიადაც არ იყო გამოწვეული ბლოკადით, არამედ საერთო დემორალიზაციით და ჯარმოების შეჩერებით. ეს გარემოება იქნება მანამდის, სანამ რუსეთში სოციალიზმი და ბოლშევიზმი იმეფებს. როდესაც მთლად ამოიწურა ბანკებიდან მოპარული 10 თუ 15 მილიონი, მათ არ მოისურვეს ფასის გაღება იმპორტისათვის. მათთვის არც კრედიტიც მიცემას მოისურვებს ვინმე. თუ მათ არა აქვთ რა გამოსატანი—ავტომატიურად იმპორტი შესწყდება.

ყველაზე მეჩრელი ლახვარი, მაშინ ჩაესვება საბჭოთა რუსეთს როდესაც გამოირკვევა მაი ჭკუაზე შეშლილი სამრეწველო სისტემა ამის გარდა ბლოკადის მოხსნით საბჭოთა რუსეთის ფარგლებიდან გამოაშკარავდებ, ის საშინელებანი, რომლებსაც ადგილი აქვთ საბჭოთა რუსეთში.

ინგლისი

ლონდონის კონფერენციის სხდომაზე

ლონდონი კონფერენციის სხდომაზე პრინციპში შეთანხმება მოხდა სალოთანის სტამბოლში დატოვების შესახებ, მაგრამ ეს გადაწყვეტილება საბოლოო იქნება, როდესაც ოსმალეთის სხვა პრობლემები გამოირკვევა. კონფერენციამ საბოლოოდ გადაწყვიტა, რომ დარდანელი საერთაშორისო კანტროლის ქვეშ იყოს: მოკლე დროში დაინიშნება საერთო პირადი შემადგენლობა, რომელიც სრუტეებს დაიპყრობ და გამოირკვევა ის ქვეყნები, რომლებმაც აქ ჯარი უნდა მოიყვანონ დაინიშნა საერ კომისია. პირველი გამოარკვევს სომხეთის და კილიკიის საზღვრებს, მეორე ოსმალეთის ვალისა და ფინანსის საკითხს და მათ დამოკიდებულებას ევროპის ინტერესებისადმი. მესამე მოისმენს სმირნაზე საბერძნეთის მოთხოვნილებას. ვენიზელოსი მართლაც არ ლაბულობდა ორშაბათს სხდომაზე მონაწილეობას. განხილული იყო საკითხი ოსმალეთის საზღვრების შესახებ. ნასადილევის სხდომაზე კონფერენციამ გადასწყვიტა ბოსფორზე საერთაშორისო კონტროლი დააწესოს და მიიღო კიდეც ზომები ამის ცხოვრებაში განსახორციელებლად.

გლადსტონის შვილის აზრი ინგლისსაფრანგეთის ურთიერთობაზე.

ცნობილ სახელმწიფო მოღვაწის გლადსტონის შვილი სწერს „ტაიმსში" რომ ინგლისსა და საფრანგეთის შორის დამოკიდებულება შეიცვალა. მისი აზრით ეს გამოიწვია ახალშენებისა და ოსმალეთის საკითხმა.

საფრანგეთი

პუანკარეს წერილი.

ელისეის სასახლიდან წასვლამდე პუანკარემ დასწერა წერილი, რომლიდანაც ზოგიერთ ადგილს აქ მოვიყვანთ. დაეცვნ რა სრულებით უმიზეზოთ საფრანგეთს, იგი დაუყოვნებლივ შეკავშირდა ერთი სურვილით, რომ გაეთავისუფლებია ამდენი ხნის განმავლობაში ტყვეთ ყოფილი ჩვენი ორი პროვინცია. მე არა ვარ ისეთი პატიმოყვარე, რომ ვსთქვა, რომ თითქოს ეს ეროვნული შეერთება 1914 წლის აგვისტოს 4 ჩემმიერ გამოშვებულ მოწოდების შედეგი ყოფილიყოს. ის იყო ხალხის გულში და დაუყოვნებლივ გამოფხიზლდა მაშინ, როდესაც ეროვნულ კეთილდღეობისათვის ეს საჭირო შეიქმნა. იგი დღეს არა ნაკლებ აუცილებელია, ვიდრე გუშინ იყო. ხელმოწერილი ზავი სანამდვილეში უნდა განვახორციელოთ. იმ მოლაპარაკებიდან, რომელიც ოსმალეთის საკითხზე დაიწყო, უნდა გამოვიტანოთ ისეთი დადგენილებები, რომლებიც აღმოსავლეთში მშვიდობიანობას აღადგენს. ერთა ლიგიდან უნდა შევქმნათ მომქმედი ცოცხალი ორგანიზმი. გერმანიამ თავს იდვა ვალდებულებანი. ჩვენ უნდა უზრუნველვყოთ ამ ვალდებულებათა განხორციელება. გერმანიამ პირობა დასდვა, რომ იგი ევროპის წინააღმდეგ არ გაილაშქრებს.

ჩვენ თვალყური უნდა ვადევნოთ რომ მისი განიარაღება მართლა მოხდეს. ჩვენი განადგურებული ოლქები იმგვარ საცოდავ მდგომარეობაშია არის, რომ ყოველად შეუძლებელია მისი სიტყვით აღწერა. ჩვენ უნდა მოვითხოვოთ რომ გერმანიამ გაასწოროს ის, რა ზარალიც მოგვყენა გვიწამდეს საფრანგეთის სახელოვანი ბედი, მისი დიადი კულტურა, ტრადიციები, მისი ენერგია. ხუ დაგვაბრმავებს ოპტიმიზმი და ნუ დაგვაფიქრებს პესიმიზმი. ბოლოში შეეთანხმა საფრანგეთი დაუმარცხებელი იყო და ახლა კი ახალ მეგვიდობინ მუშაობა. იგი თავ[illegible] ... ერთ[illegible] ... ლ[illegible] ... ბ[illegible] ... ნ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბას. მართალია, კიდევ შერჩა ძალა საკათალიკოსოს აღსადგენად, მაგრამ ეს არა კმარა თვით სამღვდელოების სიხშირეს გარდასაქმნელად. საკათალიკოზოს თუ ხურს დღეგრძელობა, უნდა ჩასდგეს ისევ ძველის კალაპოტში და თავისი შვენიერი ცხოვრებით სასარგებლო შეიქმნეს თავის ღვიძლ ერისა, ღირსი მწყემსი ღირსეული მრეველისა.

ზევით შევნიშნეთ, ეხლანდელი დრო არ შეეგუებაო ეკლესიის გამოყოფას. ამას რომ ვამბობდით, სახეში გვქონდა ქართველი ერის საერთო ინტერესი.

შიელს საქართველოს, სრულიად ქართველ ერს ეკუთვნის ფსაზღვრო ფაესის ქონება, რომელიც საყდრებისა, სახლებისა, მიწებისა და წიგნების სახით დაგვიტოვეს წინაპრებმა პალესტინაში სინას, შავმთას, კვიპროსს, ათონს და სხ. ამ სიწმიდეთ მრავალი მამულები აქვთ თვით საქართველოში, აგრეთვე რუსეთსა თუ სხვა ქვეყნებში. მაგრამ ყოველივე ეს დიდი მოავრობის რუსის ხელმწიფობაზე გარდაცვლის გამო ჩამოგვერთვა და დღეს ყველგან მარტო სახელია ჩვენი, სახრავი კი სხვისა, ჯარშიანელისა, იმათი, რომელთაც რუსობის ქამს ადგილად დაიტაცეს ზოგმა ათონი, ზოგმა სხვა ადგილები, და ღღეს ყველა სადაო და საძიებელი გაგვხდომია. ამ დროს საბჭლმწიფოდან საკათალიკოზოს გამოყოფა მის შტრებს გაახარებს და უფრო წააქეზებს, რომ საუკუნოდ მიითვისონ ქართველი ერის შექმნილი და კუთვნილი სამზღვარგარეთი მამულები. საკათალიკოზოს სჭირია ძლიერი დამხმარებელი საერთაშორისო ლიგას წინაშე, რომ როგორმე დაიბრუნოს ის, რაც ეისია.

მაგრამ ასეთი დიდი ეროვნული კითხვა მარტო საკათალიკოზოს საზრუნავი კი არ არის, არამედ მთელის ქართველ ერისა და მის მთავრობისა.

ხსენებულ ადგილების დაბრუნება სანუკარია არა მარტო ქონვბრივის მხრით, არამედ უფრო მეტად საგანმ ნათლებელო თუ საპოლიტიკო მხრივაც.

პალესტინისა და ათონის საკუთარ მამულში გვეგნება კერიები, საცა გვიყოლება ჩვენი კაცები საქმის დასაჭერად მრავალ ხალხთან, მათ ენისა და კულტურის შესასწავლად. და ამ დიდ საქმისათვის თითქმის არა დაგვეხარჯება რა, რადგან იმ კერიების კუთვნილი მიწა-მამულები ასობით, ათასობით გამოკვებაგენ ჩვენს მისიებს.

ამას გარდა, თვითონ საქართველოშიაც სახელმწიფოს საზრუნავად რჩება ქართველ ერის აუარებელი კუთვნილება მრავალ შესანიშნავ ძეგლების სახით.

თუ არა სახელმწიფო, მარტო საკათალიკოზო ვერ შესძლებს უვნებლად შეუნარჩუნოს საქართველოს კულტურას ისეთი დიდებული და ქართველი ერის მასახელებელი ძეგლები, ვით ალავერდი, სვეტი-ცხოველი, გელათი, მარტვილი, ბედია, ტბეთი, ხახული, საფარა, ზარზმა, იკორთა და მრ. სხვა, ან-და აღადგინოს ისეთი თვალსაჩინო ნაშთები, ვით ქუთაისის ბაგრატის ტაძარი, ნიკრესი, ჯვარის საყდარი, ზედაზენი და სხ. ამგვარ ძეგლებს განათლებულ ევროპაში ზღუდავენ ყოველ მხრივ, რომ ვერ ავნოს მათ მოცლილ კაცმა ან ბუნების სტიქიონმა, წვიმამ, თოვლმა, ქარმა.

ეკლესიის გამოყოფა ხაზარალოა სხვა მხრივაც.

ჩვენ ცოტა ხალხი ვართ და ყოველი გაცალკევება უფრო შეასუსტებს ჩვენს ძალა-ძლიერებას და ავნებს ჩვენს სასურველ ერთობა-სიმტკიცეს.

აი ამიტომ, ჩვენის ფიქრით, საჭიროა სამღვდელოება შეეგუოს დროს მოთხოვნილებას, ეცადოს აღადგინოს თავის წინაპართა უმანდელი ხერხი ერის მსახურობისა მკურნალობით, მეურნეობის ცოდნით და, საზოგადოდ ერთი ნამდვილი საწინამძღვრო მომქირნეობით; სათანადოა, ჩვენის აზრით არა მორწმუნეთა წრისა თუ საზოგადოებას დაარსება, არამედ თვით სამღვდელოების მსახურების გეგმის გარდაქმნა უმანდელ ყაიდაზე და აგრეთვე სამღვდელოდ ამორჩევა და მზადება ისეთ კაცებისა, რომელნიც თავიანთ ყოფა-ქცევით და ფხიზელ საქმიანობით დაუმტკიცებენ მრეველს, რომ ღირსნი არიან მის სიყვარულისა და პატივისცემისა. რახან ამას მივაღწევთ, მაშინ მთელი ერი თვისთავად გაჩდება ერთ საყდრად, მტკიცედ, ვით შოთა რუსთაველის „მშობლური ტკბილი მოწყალე ცა წყალობისა მთოველი“.

ზევით გაკვრით მოვიხსენეთ სამღვდელოების მიერ შერჩეული სამკურნალო ადგილები ამ ადგილებს დღესაც არ დაუკარგავთ თავისი ძველანდელი თვისება და დღესაც გამოსადეგნია არა მარტო „ღმერთთან სალაპარაკოდ“ როგორც ილია ამბობდა, არამედ სამკურნალო აგარაკებადაც. და ხელსაყრელი ის არის, რომ ამგვარი შვენიერი ადგილები მრავალად დაგვშთენია საქართველოს ყოველს მისადევარში, და ყოველი კუთხისა და ადგილის კაცს ადვილად შეუძლია ცხელი ზაფხული გაატაროს თავის მახლობელ აგარაკში.

ამგვარ სამკურნალო ადგილებად მე ვგულისხმობ ჩვენს გაციებულ მონასტრებს და ღვთის ანაბარად დატოვებულ მთათა კალთებსა თუ მწვერვალებზე აგებულ საყდრებს. ჩვენს წინაპრებს ასეთ ადგილებში ბინა ჩაუდგამთ განსაკუთრებულ მიზნით: ისარგებლონ ბუნების სიმდიდრით, ჰაერის კეთილშეზავებულობით და დასტკბენ ფერადოვან სახილველების შეენიერებით.

ჩვენ წმინდანების ხატზე დაინახავთ გამოსახულ ირემს, რომელიც თავისუფალ სილაღით გამოიყურება და თან ქმაყოფილებით აწოვებს თავის ნუკრს.

ესეთი მხატვრობა კარგა ახასიათებს თვით იმ ადგილებს, საცა მოღვაწეობდნენ და მეურნეობდნენ ესა თუ ის მოაზროვნე ადამიანები.

ისევ იმათ გზას უნდა დავადგეთ. ჩვენს მიტოვებულ საადგილო ადგილებში ისევ უნდა აღვაორძინოთ ცხოვრება, გაუსწოროთ მისავალ-მოსავალი გზა-მოლიკვნი, გავაშენოთ ყველგან საქონელი, შეეჩვიოთ ფუტკარი, და ჩვენის ჯანმრთელობის გასაგრძნობად ვისარგებლოთ ჰაეროვან ადგილებითა და გემრიელ სამკურნალო წყარო-ამონოებით. (მადლობა ღმერთს, ამგვარი წყლებით საესეა ჩვენი საადგილო ადგილები).

აქ საჭიროა შეთანხმებული მოქმედება მთავრობასა და საკათალიკოზოს შორის.

ხალხი ნაწყენი იყო, რომ შავნენელ დროს ჩვენს ეკლესიას ჩვენს გასაუბედურებლად იყენებდნენ. ამიტომ რახან შვება მიეცა, ეცა მონასტრებს, იწყო მათი ძარცვა და ოხრებაც კი. შიომღვიმეში, არმაზში და ალაზან ხვაგანაც ბევრი რამ გაფუჭდა და დაილუპა და რომ ასეთი უწესობა არ გაგრძელდეს და სათანადოთ, ქვეყნის სასარგებლოდ მოეწყოს ყველა წმინდა მონასტრები და საადგილო ადგილები, საჭიროა დაარსდეს ცალკე სამონასტრო-საადგილო კომეგეობა და მას დაეკისროს ცნობაში მოყვანა ყველა საადგილო ადგილებისა, მათი მოწყობა და გაკეთილშვენიერება, დაცვა არსებულ შენობებისა, გაბზარულების შეკერწვა, დაძველებულების გაახლება, აღორძინება ყველგან მეურნეობისა, საქონლის (უფრო საწველ) მოშენებისა, ბუნებისმეტყველობისა; მისვე საქმე უნდა იყოს დაბერებულ და გადაქცეულ ხეების შეშად გამოტანა, საყვავილე-სარძევეების დაფუძნება და სხ.

ჩვენ ვფიქრობთ, თუ გონიერად მოეწყო ეს საქმე, თუ გამგეობამ რიგიანად გამოიყენა სამონასტრო და საადგილო მიწები, რყვები და იალაღები, ჩვენი ს ხელმწიფო აუარებელ სარგებლობას ნახავს არა თუ ადამიანის ჯ ნმრთელობისა და ჩვენი საკულტურო ძეგლების დაცვით, არამედ თვით შემოსავლის რაოდენობით, რომელიც დაჰფარავს აგარაკების მოსაწყობ ხარჯებს და მოლვაწე ზედმეტიც გადარჩება.

ყოველი კითხვის დაფასებაში ჩვენ უნდა ხელმძღვანელობდეთ სახელმწიფოს სარგებლობის თვალსაზრისით. და ასეთი თვალსაზრისი გვიკარნახებს, რომ არც ერთი სიტყვა და არც ერთი ცოცხალი ძალა გამოუყენებელი არ დაგვრჩეს. აი თუნდ ჩვენი სამღვდელოება. მასში დაზოგვილია იმდენი საკულტურო ძალა, რომელიც სახელმწიფოს გამოადგება თვალსაჩინო საქმეების მოსაგვარებლად. მე ვფიქრობ საჩინო სარგებლობას მოგვიტანდა, თუ ჩვენს სკოლებში სჯულის გაუქმებულ გაკვეთილების მაგიერ შემოვიღებდით კეთილზნეობის გაკვეთილებს და ამ დარგის სწარმოებლად მოგვწვევდით უსაქმოდ დაჩენილ სჯულის მაწავლებლებს და იმათვე დავაკისრებდით იმავე საგნის სწავლების განრისხულ სამკურნალო აგარაკებზე.

ნინოს დროს იყო, საქმე ბევრი იყო და მუშაკნი ყოველად არა. ახლა მუშაკიც ბევრია და საქმეც, და თუ ძმურად ერთურთი შევიყვანეთ და ერთსულოვნად ვიქომეთ, ყველას გასახარებლად დაგვრჩება ცხოვრება, ყველანი პირნათლად წარვდგებით ღვაწლით მოსილ მამა-პაპათა სამსჯავროს წინაშე.

მ. ჯანაშვილი.

მცირე რამ კუკიის წმ. ნინოს ეკლესიასა და მის გარემო მდებარე საზოგადო სასაფლაოზედ

1) თბილისის კუკიის სასაფლაოს წმ. ნინოს ეკლესიის სამრეკლო საბჭო ორი-სამი კაცის მიერ დიდის შრომით შექმნილი თითქმის აღარ არსებობს. 2) მოლარე გაიაქციეს თუ გაიქცა, მის მაგიერი კი აღარ აყენებენ. 3) მგალობელთა გუნდის შექმნისათვის თითიც არ გაუნძრევიათ, ამ საქმეს არ თანაუგრძნობენ, რჩეულნ ვრთი ადამიანის აჩქარებულ კითხვა-გალობას. 4) ხასაფლაოს გარშემო ხეები დღითი-დღე ინგრევა; ბევრ ადგილს შესავალი გაეჩინეს; საფლავები თითქვეთა ხეთარეშოთ შექმნილან; ხეების გაახლებისა და შეკეთებისათვის მზრუნავი არავინ სჩანს, თუმც საფლავების ფასი 100 და 200 პროცენტით გაადიდეს. 5) მესაფლავეების მადა დიდზედ დიდია, ხაზლვრის დამდები კი არავინაა. 6) ახლად შემატებული სასაფლაოს ადგილი არაა დაგეგმილი და დანუმრული, აქ საფლავებისათვის ადგილები ისე იყიდება—შესაძლებელია დიდი ბოროტ-მოქმედება; თვალის დამჭერი არავინაა. ამ სასაფლაოზედ ორ ადგილას დადგმული ალაყაფის კარებები, რომლებიც 400—500 თუმნამდე ლირდა, უყურადღებოდაა დატოვებული, არ იხურება და იკეტება, მიჩემებული კაცი არაა ამისათვის, 7) ეკლესიის ქონება ხისტემატიურად იკარგება და იფლანგება. წარსულ ის 1919 წლის სექტემბრიდან დღევანდლამდე მეოთხეჯერ გაუქურდავთ ეკლესია. სანთლით ვაჭრობა წესიერად არაა მოწყობილი. ხშირად ეკლესიაში სანთელი არ იშოვება მლოცველთათვის. არ არის ხოლმე აგრეთვე ასანთები ზეთი და დასაკვეთი საკმელი. 8) შეშის უქონლობაზედ ხომ ზედმეტია ლაპარაკი. ეკლესიის საკურთხეველში დადგმულ ჰატარა ქისტის ფეჩს საფლავების მოაჯირებიდამ აგლეჯილ თხელი ფიცრებით ახურებს ეკ ესიის მსახური. ასე ეფრთხილდებიან ხასაფლაოს მისთვის მცველებად დადგენილნი. და იქნებ გგონიათ, რომ ფული არა აქვს სამრეკლო საბჭოს? ფული რავდენიც გნებავთ მოიკითხეთ, საფლავების ადგილებიდამ უხვად შემოდის იგი მხოლოდ რა გვარ იხარჯება, და სად მიდის ძნელი გასაგებია, რადგანაც ყოველ თვიური ანგარიში ან არ არის ხოლმე, და თუ არის შემთხვევით თავსა და ბოლოს მაინც ვერ გაუგებს კაცი, ისე ბუნდოვანია. მაგალითისათვის შორს წასვლა არ დაგვჭირდება, აგიღოთ მიმდინარე წლის წარსული იანვარი. ღღეს ოკტ. 21 თებერვალია და იანვრის ანგარიში კი ჯერ არ მოუტანენიათ. ასეა ხოლმე სხვა დროსაც ყველა ზემოდ მოყვანილი გვათქვევინა წარსულ სამშაბათს, 10 თებერვალს და 28 იანვარს მომხდარმა შეშაძრწუნებელმა ფაქტმა. დიდით, ასე მე 10-თე საათისას, საკურთხეველში ზემოხსენებულ ქისტის ფერში აღმოუჩენიათ შეგდებული საეკლესიო ულაბი გატეხილი და დაცალიერებული; ბოროტმომქმედს, საკურთხეველიდამ შუა ეკლესიისაკენ მომავალს, გზა და გზა მცირე ნაწილი ფულისა დაბნევია. ეტყობა ამის ჩამდენს ახლა ფეჩის გახურება საკურთხეველში ქისტის ულაბით მოუმდომებია.

ამ საშვალებით საფლავების ხის მოაჯირებს შვება მიეცემათ. ამიერიდამ თუ ეკლესიის ფული გაუტაცნია, სამაგიეროდ ხის მოაჯირების გადარჩენა როგორ შეიძლება.—ამ გვარ გმირს მადლობაც ეთქმის ვისგანაც ჯერ არს. უმჯობესად ესაა მიზეზი, რომ თავი არავის გაუხეხლებია ფულების გამტაცებლის აღმოსაჩენად. აქნობამდის თუ ასეა, მომავალშიც იმედი უნდა გვქონიოთ, რომ ფეჩი ამ გზით აშრეად გახურდება. უეჭველია ტუალეტი შინაგრი უნდა იყოს. წინა თვეებში ჩადენილი ქურდობაც შინაურის მიერ არის მოწყობილი. ქურდი ჩვენშია. მხოლოდ ზომების მიმღები კი, რომ ქურდი აღმოჩენილ იქმნას, და რომ შემდეგშიაც ასეთ ბოროტმოქმედებას ადგილი არა ჰქონდეს, არა ვინაა. წარსული წლის ნოემბერს მის უფროსობას, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ლეონიდეს მიერ დანიშნულ იქმნა სამრეკლო საბჭოს მოქმედების რევიზიის გასაკეთებლად ქეთევანის წმ. გიორგის ეკლესიის დეკანოზი დიმიტრი ლაზარიშვილი. რევიზია უნდა ყოფილიყო ჩქარი, სწორი და მიუდგომელი: იმედი გვქონდა, რომ რევიზია აღნიშნავდა ყველა ნაკლს საბჭოს მოქმედებისას, მაგრამ, სამწუხაროდ, ამ რევიზიის შედეგი ჯერაც არ ვიცით. რაც აგვიანებს დეკანოზი დიმიტრი ლაზარიშვილი რევიზიის გაკეთებას ჩვენთვის გაუგებელია.

დეკანოზი დავით ბარხალაშვილი.

კორ სპოდენციები

ზემო სვანეთიდან

ღღეგმდის ზემო სვანეთის მდგომარეობა, უგზოობისა თუ სხვა რაიმე მიზეზებისა გამო, გამოურკვეველია. ეს სამი წელიწადია, რაც ის მიტოვებულია თავის ამბარას და პატრონი არა ჰყავს. თუმცა ის ამ რევოლუციის დროს ყველაზე უმეტრო ტკბილანათ იყო და არავითარი წინააღმდეგობა შთავრობისათვის არ გაუწევია. ეს შოვლენა უნდა მიგაწეროთ სვანების თავისუფლების მოყვარეობას გონიერ და ღ შეხედულობას ცხოვრებაზე. მიუხედავად ამისა რომ სვანეთი ღღეშდის განიცდის საშინელ შიმშილობას, სიტიტვლეს და ავათმყოფობას, სვანები მაინც არ აცხადებენ პროტესტს და უცდიან იმ ბედნიერ ღღეებს, როცა რომ მთავრობა დაამყარებს მათში კანონიერებას, სიმშვიდეს და აბყრის ბოროტმომქმედ პირთ იარაღს. თუმცა ეს ორი წელიწადია რაც იქ კომისრათ იმყოფება ეგნატე გაბლიანი, მაგრამ რომ ის იქ არ ყოფილიყო, სვანების საქმე ღღეს ასე ცუდათ არ იქნებოდა. ბ-ნი გაბლიანი, ძველ რეჟიმში, ეგნგრ. სვოლოჩინსკის „სტავლენნიკი“, ღღესაც, ვიდაც ძალის მეთხებით განაგრძობს რაიონის მართვას. ხალხმა დიდიხანია დაჰკარგა მახზვდ ნდობა, იგი სჩაგრავს მართალს და ხელს უწყობს ბოროტმოქმედ—პირებს. სამსახურის პირნათლად ასრულების მაგიერ. ის ეწევა სპეკულიანტობას, ყიდულობს სვანებიდგან ოსეთში ნაპარავ ცხენებს და ჰყიდის ლეჩხუმში. ძალევს ქურდებს მოწმობებს ნაპარავ ცხენების გაყიდვაზე და სხვა. გასულ 1919 წ. მთავრობამ მისცა ზემო სვანეთს დაკლებულ ფასებში რამოდენიმე ათასი საცვლები, 50 ფუთი შაქარი, ერთი ციტერნა ნავთი და ას ფუთობით მარილი. ბ-მა გაბლიანმა ამ ქონებიდგან ხუთი ათასის საცვლები და 15 ფუთი შაქარი გამოტანილ ფასებში საკუთრათ წაიღო და მოგებით გაჰყიდა. გაჰყიდა აგრეთვე ნავთი და მარილი, რომლებშიდაც აიდო ბე 6000 მ. მაგრამ გაუგეს და გაყიდვა არ დაანებეს. ხამწუხაროთ ეს ნავთი და მარილი სვანეთს ღღემდის მაინც არ უნახავს და არავინ არ იცის თუ რა იქნა.

გარდა ამისა ბ-ნ გაბლიანს, ვითომც და სახალხო გვარდიის სახელით, გამოუტანია წამლები, მაგრამ ისინი სვანეთს ჯერ-ჯერობით არ უნახავს. ყველა ამ ზემო მოხსენებულ ბოროტ-მოქმედობის გამოძიება მინდობილი ჰქონდა ლეჩხუმის მაზრის ეროვნის წარმომადგენელს ბურჯანიანს. მაგრამ, როგორცა ჩანს, გამოძიება შინაურათ გათავდა, რადგანაც ამას არავითარი შედეგები არ მომყოლია და ბ-ნი გაბლიანი ისევე განაგრძობს. თავის საქმეებს. და ვეკრობას. ყველაზე მეტად მოულოდნელი და გასაკვირველი ის არის, რომ სვანების დაჩაგვიდება და იარაღის აყრა იმისათანა პიროს მიანდვეს, რომელმაც ასობით მიჰყიდა სვანებს თოფები და ვაზნები და ეხლა ითითონვე ეშინია იმ შეიარაღებულ სვანებისა და შიშისა გამო ღღით ვერ ჩდება სოფლებში და ღამის ლამით ირგვლივ შემოორტყმული მილიციონერებით, რომლებშიც ბევრი ბოროტმომქმედი პირები ჰყავს დაყენებული, ვინაიდგან ის შიშის გამო ვარს ვერ ეუბნება და ლებულობს სამსახურში მაინე პირებს. გაბლიანის სამსახურის პირნათლად ასრულება იმაში გამოიხატება, რომ იმას აქამომდის ერთი ოქმი არ შეუდგენია და დამნაშავენი არ დაუჭერია თუმცა იქ ხშირად ხდება მკვლელობა, ტაციოა ქურდობა და სხვა. თუმცა ეს ყველაფერი ადგილობრივი ეროობის გამგეობამ კარგათ იცის, მაგრამ არავითარ ზომებს, რომ ეს კაცი იყოს პასუხგებაში მიცემული, ანუ დათხოვნილი, არ ღებულობს, პირიქით, ხელს უწყობს ამას.

როგორც გავიგეთ გაბლიანს მოუთხოვია მთავრობისაგან ჰულეშიოტები და ზარბაზნები სვანების იარაღის ჩამოსართმევათ. ეს ძალიან შემცდარი აზრია და არა სასურველ შედეგებს გამოიწვევს ამისთანა რეპრესიულ ზომების მიღება. ღღევანდელი სვანეთის მდგომარეობა ამისთანა ზომების მიღებას არ მოითხოვს, რადგანაც ისინი სვანები, ლოიალურად არიან ოლონდ იარაღის შელევა ჯერ-ჯერობით, სანამდის, ქვეყანა არ დაშვიდებულა უსაყიდლოთ ეზარებათ, რადგანაც თითოეულს მოთგანს ბევრი ჰირი და ხარჯი გადუტანია იარაღის შეძენაზე და მთავრობამ რომ რამე დახმარება გაუწიოს მატერიალურად ეს საკითხი, ესე იგი იარაღის ჩამორთმევა მშვიდობიანათ გათავდება. ყოველშემთხვევაში პირველში მშვიდობიანი ნაბიჯი უნდა იყოს გადადგმული და არ მოხდეს იარაღის ჩამორთმევა რეპრესიულ ზომების მიღებით.

სვანი.

რედაქტორი
„საერ ედაც�o კოლეგია“
გამომცემელი თბ. ვაკ. მრ. კომიტეტი

პროფ. იოსეგ უიფშიძე

(1882—1919)

I

ღღეს წელიწადი შესრულდა რაც სახელმწიფო უნივერსიტეტს მოაკლდა ნიჭიერი მეცნიერი იოსებ ყიფშიძე.

ი.ყიფშიძე დაიბადა ზემო-იმერეთში (ს. რგანი) 1882წ., ქუთ სასულ. სემინარიის დამთავრების შემდეგ ის გაემგზავრა პეტერბურგს, სადაც ჩაირიცხა ფიზიკ. მათემათიკურ ფაკულტეტის საბუნებისმეტყველო განყოფილებაზე. ფარულ კრებებში მონაწილეობის მიღებისათვის გააძევეს სატახტო ქალაქიდან და 1 წლის შემდეგ, შეგიდა იმავე უნივერსიტეტის აღმოსავლეთის ენათა ფაკულტეტზე („სომხ.—ქართული განყოფილება“), რომელიც დაამთავრა დიდის წარმატებით 1911 წ. მან. აკად. ნიკო მარრის ყურადღება მიიქცია და დატოვებულ იქმნა უნივერსიტეტთან პროფესორობისათვის მოსამზადებლად. აქ ასრულებდა სხ. და სხ. სამეცნიერო დავალებებს (მოგზაურობა ჰანეთში, სამეგრელოში და სხ.). 1911-12 აკად. წლიდან ის ლექციებს კითხულობდა აღმოსავლეთის ენათა პრაქტიკულ აკადემიაში, ხოლო 1915 წლ. ქართ. ენის შესახებ ლექციებს კითხულობდა აღმოს. ენათა ფაკ—ზე. მან მიიღ. უახლოესი მონაწილეობა ქართ. უნივერსიტეტის დაარსებაში 1917-18 წ.წ.

საქ. საისტორიო და საეთნოგრ. საზ-ბის დავალებით კვლავ იმოგზაურა ჰანეთში და შეკრიბა მრავალი მასალები ენისა და ეთნოგრაფიისათვის საინტერესონი.

ჩვენ უნივერსიტეტში მინდობილი ჰქონდა კათედრა ძველი ქართ. ენისა და მწერლობისა. აქ მას შეეძლო გაეწია ხელმძღვანელობა მის დარგში მომუშავე ახალგაზრდობისათვის, რითაც დიდს სარგებლობას მოუტანდა ენათ-მეცნიერ. თავდავიწყებამდე მუშაობით გატაცებული, მოულოდნელად ავად იქმნა და 37 წლისა—გარდაიცვალა (21 თებერ.

პირველი მისი შრომა ქართ. გრამატიკის შესახებ გამოვიდა 1911 წ., პეტროგრადში, ლიტოგრაფულად: Опытъ грамматики ново-грузинскаго языка“; იმავე წელს რუსეთის მეცნ. აკადემიამ გამოსცა მისი ჰანეთში ბოგზაურობის შედეგი, სახელწოდებით: «дополнительныя свѣдѣнія о чанскомъ языкѣ. Изъ лингвистич. экск. въ Русскій Лазистанъ», რომელიც შეავსებს ცნობებს, ნ. მარრის მიერ შეკრებილი (Грам. чан. яз... 1910, СПБ.) ეს თხზულება განსვენებულისა შეიცავს საგრამატიკო შენიშვნებს, ტექსტებსა და ჰანურ-რუს. ლექსიკონს. (იხ. ქართ. თარგმ. ამ ზღ ბისა, „ნაკად.“, 1911 წ., № № 8—10. ეთნ წერილი—„ჭა-

1919 წ.*)

ნგთი“ iв. № 8. 1911 წ. ეკუთვნის ი. ყ—ძის რეც. ნ. მარრის წიგნისა—„Гр. Хондат.“, «Колѣд.», 1911, № 62. აგრეთვე: „ენისა ნანგრევებზე“, Колѣд № 67; «Колѣдѣ» და სამურზაყანოში», № № 117, 140, მოწერილნი ი. მაკოშვილი-ალექსიძის ფსევდონიმით.

თავისი კრიტიკული ნიჭ., დიდი ერუდიცია მეცნიერმა გამოაშკარავა რეცენზიაში: Th. Kluge.—Beiträge zur Mingrelischen grammatik. Memnon. 1913“—მოთავსებულში „რ. ბარქოლ.

*) წერილები იოს. ყიფშიძის ცხოვრების შესახებ იხ. ჟ. „ექიმში“, № 1, 1919 წ. „ი. ყ—ძე“—აკ. შანიძისა; „სახ. საქმე“ № 64 „პროფ. ი. ყიფშიძე“, 1919, მისივე; „საქართველო“—„ი. ყიფშიძე“, 1919, № 42; „ერთობა“, № 45, 1919 წ. „ი. ყიფშიძე“, ავტორი ამ უკანა-ჯ. სტატიისა (გ.) უწოდებს განსვენებულს—„ენერგიულ“ მკვლევარს საქ. ისტორიისას“, რაც მოწმობს ჟურნალისტის მხრივ განსვენებულის არ ცოდნასა, მის მიერ გავლილ სამეცნიერო გზის გაუთვალისწინებლობასა... 1920 წ. იანვარში გამოვიდა დაგვიანებული № № 1—2 1919 წ. ჟ. „განათლებისა“, რომლის უყურადღებობამ ქ. მეცნიერისადმი პირდაპირ გავლოცა. არც ერთ სიტყვას განსვენებულის შესახებ იქ ვერ ჰპოვებს მკითხველი, რასაც იწვევს მასში სამართლიან გულის წყრომასა. **შ. ბ.**

სახ. აღმოსავლ. განყ. ღღიურნალი» (З. В. О. Р. Арх. О. 22 т.) რეცენზენტი მიაქცევს ყურადღებას მ. ენის უცოდინარობას თ. კლუკვის მიერ, რომელმაც დაჰყო რამოდენიმე თვე 1912 წ. სენაკ. მაზრაში აღნიშნავს, რომ ყველაფერი ის რაც ჩაიდინა კლუგემ, მთელი მისი შრომა არის—„ნაბიჯი უკან“... მრავალ შეცდომებს მოელის რეცენზენტი ზმნის განხილვაში,—ღლვდოლეგში, რომელიც უნდა გამოაშკარავოს კლუგემ, შემდეგში რასაც ი. ყ—ძე ახსნის უღლილების სიძნელით ყოველსავე ენაში და მის გრამატიკაში, განსაკუთრებით კი მეგრ. ენის და მასთან მონათესავე ენათა გრ—კაში.

1914 წ. გამოსცა: „ცხოვრება და წამებაი წმ. ანტონი რავახისი“ („Христіанскій Востокъ“ т. II, церев. и крит. текста). 1915 წ. მუშაობდა კომისიაში, რომელმაც 1915 წ-ვე გამოსცა—„სახელმძღვანელო ერელი ქართული ლექსიკონის შესადგენად“*) და რომელსაც ეზრადა ჰქონდა ქართ-ენიოთვის ერთი, ყველასათვის სავალდებულო, ტერმინოლოგიის შემოღების დაჩქარება.

1916 წ. დაბეჭდა სტატია: „О мингрелизмахъ въ грузинскихъ надписяхъ изъ мингреліи“ („Христіанск. Востокъ“, вот. 3) т. 4). *)

ი.ყ. სტუდენტობიდანვე უყურადღებ ენას და მონაწილეობდა „ქართული ბიბლიოგრაფიის“ შედგენაში, ბ ოფ. ივ. ჯავახიშვილის ხელმძღვანელობით. ეს კოლექტიური შრომა, ყიფშიძის წინასიტყვაობით, 1915 წ. გამოსცა რ. მეცნიერებათა აკადემიამ ბეთის სახელწოდებით: — „ქართულ ერთდროულ გამოცემებში (1852—910) მოთავსებული სტატიებისა და მასალების მაჩვენებელი. ენათმეცნ., ეთნოგრ., გეოგრაფია, არქეოლოგია, ისტორია, ხალხური სიტყვიერება და ძვ. მწერლობა“. გვ. VIII+160.

1918 წლის „განათლებაში“ (№ 1) მკითხველი იპოვნის განსვენებულის სტ.: „ჰანეთში დარჩენილი ძველი (ქრისტიანობის დროს) გადმოცემანი და ჩვეულებანი“. აქ მოყვანილი ჰანური ენის ნიმუშები ჩაწერილია მის მიერ ს. ბუჯღში და თარგმნილი მის მიერვე ქართულად. „მაფა წკარი“

*) ეს სტატია შეიცავს გარჩევას „ტყვირის ეკლესიის წარწერებისას, სომ-ში, რომელიც ე. თაყ-მა დაბეჭდა იმავე ჟურნალის, იმავე №-ში, გვ. 284—300. წარწერათა თავისებურობას მეცნიერი ახსნის მეგრ. ენის უმთავრესი თვისებით—სრულ ხმოვანებით (შაგ., ახალი-გაზდა და სხ.). **შ. ბ.**

(ჭან., „მეფის წყარო“) ასე ბინის მეკრულას ჭანურთან სიახლოვეს. ოდესაც სამეგრელო ისე ვრცელი ყოფილა, რომ მისი საზღვრები გადადიოდნენ ეხლანდელ ლაზისტანშიდ, მაგრამ ოსმალეთის ფადიშაჰმა სულტან სელიმმა დაიპყრო მოსაზღვრე ადგილები და აქაური მკვიდრნი გაამუსლიმანა. მეგრ. შეერია თურქულსა, თურქული შეიერია მეგრულში. ამნაირად გაჩნდნენ ჭანები და ჭანური ენა, ლაპარაკი („ოლარ-ოლუ“, ჭან.).

1918 წლ. შემოდგომაზე (განსვენებულის უკვე თბილისში მოღვაწეობის დროს) გამოვიდა პეტერბურგში აღმოს. ენათა ფაკულტეტის გამოცემით—„Хрестоматія древне-грузинскаго языка“ (ხუცური და მხედრული).*)

1919 წ. „სახელმ. უნივ. მოამბეში“ (№ 1) დაიბეჭდა და, ცალკე ბროშურის სახითაც, გამოვიდა მისი: „ასიმილაციისა და დისიმილაციის წესი ქართულსა და მეგრულში“—შესავალი ლექცია, წაკითხული პეტერბ. უნივ. 1915 წ. შემოდგომაზე.**)

შ. ბერიძე.

(შემდეგი იქნება).

*) ძველ-ქართულ რუსულის ლექსიკონით, გვ. 41—82. **შ. ბ.**

**) ქართ. თარგმანი ბ. ს. გორგაძისა.

ასლან სტამბა „ცხოვრება“ კალანდაძისა, გაბაშვილის შესახვევი № 4.